

Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (Γ.Κ.Π.Δ.) ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (Α.Σ.Ε.Π.) ΣΚΕΨΕΙΣ- ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ¹

Λευτέρης Μακρυλάκης, Σύμβουλος Α.Σ.Ε.Π. - Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων Α.Σ.Ε.Π.

1. Αρχική διαπίστωση

Η έναρξη εφαρμογής του νέου Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων² (Γ.Κ.Π.Δ.) στις 25.5.2018 ανέδειξε, όπως θα τεκμηριωθεί κατωτέρω, την ύπαρξη μίας μεγάλης παρανόησης που υπήρχε στο ευρύ κοινό, και εν πολλοίς υπάρχει ακόμη και σήμερα, ως προς τον ρόλο και την αποστολή του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων (Υ.Π.Δ.).

Ο νέος Γ.Κ.Π.Δ. προέβλεψε, στο άρθρο 37 του εγκριθέντος αγγλικού κειμένου, την υποχρέωση ορισμού, για δημόσιες αρχές και φορείς, ενός προσώπου ως D.P.O. (ήτοι Data Protection Officer). Ο όρος δε αυτός αποδόθηκε, τόσο αρχικά κατά τη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του Γ.Κ.Π.Δ. όσο και αργότερα κατά την ενσωμάτωση του Γ.Κ.Π.Δ. στην εθνική νομοθεσία (ν. 4624/2019, Α' 137), ως Υ.Π.Δ. (ήτοι **Υπεύθυνος** Προστασίας Δεδομένων). Είναι προφανές και χωρίς να απαιτείται για τούτο βαθιά γνώση της αγγλικής γλώσσας ότι ο ελληνικός όρος Υπεύθυνος δεν αποτελεί ακριβή απόδοση του αγγλικού όρου Officer³. Εύλογη, συνεπώς, είναι η απορία γιατί ο εθνικός νομοθέτης επέλεξε να προβεί σε αυτή την αμφισβητούμενης ορθότητας μεταφραστική επιλογή.

Η ερμηνεία που πιθανολογικά και διαισθητικά θα μπορούσε να προταθεί είναι ότι έρρεισμα της ανωτέρω επιλογής αποτέλεσε η εννοιολογική συνάφεια της λέξης «υπεύθυνος» με τη λέξη «ευθύνη». Η ευθύνη όμως εμπεριέχει μία εγγενή αμφισημία καθότι δύναται να έχει είτε ενεργητική σημασία, ήτοι «ανάληψη ευθύνης», είτε παθητική σημασία, ήτοι «απόδοση ευθύνης». Κατ' ακολουθία και ανάλογα με τις κυρίαρχες προσλαμβάνουσες παραστάσεις που φέρει ο κάθε άνθρωπος ξεχωριστά, στο άκουσμα της λέξης «υπεύθυνος» ο νόμος του συνειρμού ενεργοποιείται, κατά περίπτωση, είτε προς τη σημασιολογική κατεύθυνση της «ανάληψης ευθύνης» είτε προς αυτήν της «απόδοσης ευθύνης». Έτσι, ενώ ο στόχος του νομοθέτη ήταν να αναδείξει την υποχρέωση του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων να εκπληρώνει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39 του ως άνω Γ.Κ.Π.Δ. καθήκοντά του, εντούτοις στο ευρύ κοινό φαίνεται ότι κυριάρχησε η αίσθηση ότι πρόκειται για το πρόσωπο στο οποίο δύναται να επιρριφθούν οι ευθύνες για την οποιαδήποτε αστοχία λάβει χώρα κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.

Αυτή ακριβώς φαίνεται ότι είναι η γενεσιουργός αιτία της δημιουργηθείσας παρανόησης καθότι, σύμφωνα με τον Γ.Κ.Π.Δ., το άτομο που έχει ορισθεί ως Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων να

¹ Το κείμενο αποδίδει εισήγηση στην Επιστημονική Ημερίδα της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων που έλαβε χώρα στις 16.10.2019.

² Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) – ΕΕ L 119 της 4.5.2016.

³ Σύμφωνα με αγγλοελληνικά λεξικά το λήμμα *officer* δύναται να αποδοθεί κατά περίπτωση ως: *αξιωματικός, αστυνομικός, στέλεχος ή αξιωματούχος*.

μεν αποτελεί μία καίρια συνιστώσα του νέου συστήματος διακυβέρνησης δεδομένων⁴ και οφείλει, μεταξύ άλλων: α) να παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του Γ.Κ.Π.Δ., β) να λειτουργεί συμβουλευτικά και υποστηρικτικά, γ) να ευαισθητοποιεί και να καταρτίζει τους υπαλλήλους, και δ) να δημιουργεί κουλτούρα προστασίας προσωπικών δεδομένων, αλλά σε καμία περίπτωση δεν είναι ο υπεύθυνος να τηρεί τη νομοθεσία των προσωπικών δεδομένων και πολύ περισσότερο δεν φέρει προσωπική ευθύνη σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του οργανισμού που εκπροσωπεί με τον Γ.Κ.Π.Δ.

2. Πρώτες ενέργειες του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων στο Α.Σ.Ε.Π.

Η διαδικασία προσαρμογής του Α.Σ.Ε.Π. στο νέο πλαίσιο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ξεκίνησε έγκαιρα και οπωσδήποτε πολύ πριν την προαναφερθείσα ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του Γ.Κ.Π.Δ. (25.5.2018). Ειδικότερα, ο Πρόεδρος του Α.Σ.Ε.Π., με την 12/15.2.2018 Πράξη του, όρισε Ομάδα Εργασίας με αντικείμενο τη διερεύνηση των υποχρεώσεων του Α.Σ.Ε.Π. όσον αφορά τη συμμόρφωσή του στο νέο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η εν λόγω δε Ομάδα Εργασίας κατέθεσε τα συμπεράσματά της στις 25.4.2018 (δηλαδή έναν μήνα πριν την προαναφερθείσα ημερομηνία έναρξης εφαρμογής), στα οποία συμπεράσματα συνοπτικά αποτυπώνονταν οι άμεσες απαιτούμενες ενέργειες συμμόρφωσης του Α.Σ.Ε.Π. στις διατάξεις του Γ.Κ.Π.Δ. καθώς και μία πρώτη ενδεικτική καταγραφή των επικείμενων υποχρεώσεών του. Εξάλλου, με την 31/25.4.2018 Πράξη του (δηλαδή επίσης έναν μήνα πριν την προαναφερθείσα έναρξη εφαρμογής του Γ.Κ.Π.Δ.), ο Πρόεδρος του Α.Σ.Ε.Π. προέβη στον ορισμό του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων ενώ, ακολούθως, με την 33/2.5.2018 Πράξη του συγκρότησε Ομάδα Εργασίας για την υποστήριξη του έργου του.

Ο ορισθείς δε Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, στο πλαίσιο των καθηκόντων του και συνεπικουρούμενος από τα μέλη της ομάδας υποστήριξης, επιλήφθηκε πληθώρας θεμάτων που άπτονται της επεξεργασίας από το Α.Σ.Ε.Π. δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προέβη τόσο στην έκδοση συστάσεων, με τις οποίες ενημέρωνε ή συμβούλευε, κατά περίπτωση, τη Διοίκηση ή/και τους υπαλλήλους του Α.Σ.Ε.Π. όσο και στη σύνταξη απαντητικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων προς πολίτες.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται συνοπτικά το αντικείμενο των εκδοθεισών συστάσεων:

ΕΚΔΟΘΕΙΣΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ Υ.Π.Δ.	
α/α	Αντικείμενο
1	Ευρέσιμα δεδομένα από μηχανές αναζήτησης
2	Δυναμική αναζήτηση αποτελεσμάτων στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π.
3	Συμμόρφωση με τον Γ.Κ.Π.Δ.: περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων ΕΙΣΕΠ – ΕΣΕΔ
4	Ασφαλής καταστροφή ηχητικών αρχείων συνεντεύξεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.)
5	Σύνταξη Εκτίμησης Αντικτύπου για την επεξεργασία Ειδικών Κατηγοριών Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

⁴ Βλ. τις από 13.12.2016 εγκριθείσες από την ΕΕ κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων (16/EL WP 243).

6	Ανάρτηση Πινάκων Υποψηφίων για πλήρωση θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (διαδικασία άρθρου 19 του ν. 2190/1994)
7	Απόκρυψη προσωπικών στοιχείων υποψηφίων
8	Δημοσίευση αποτελεσμάτων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και ανάρτηση αυτών στο Πρόγραμμα "Διαύγεια"

Περαιτέρω, ο Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων βρισκόταν σε συνεχή συνεργασία με την αρμόδια εποπτική αρχή, παρακολουθούσε την εν γένει συμμόρφωση του Α.Σ.Ε.Π. στις διατάξεις του Γ.Κ.Π.Δ., επιλήφθηκε του θέματος της προβλεπόμενης από το άρθρο 30 του Γ.Κ.Π.Δ. τήρησης αρχείου δραστηριοτήτων επεξεργασίας για τις οποίες είναι υπεύθυνο το Α.Σ.Ε.Π., παρείχε συμβουλές όσον αφορά την υποχρέωση για σύνταξη, υπό προϋποθέσεις, της προβλεπόμενης στο άρθρο 35 του Γ.Κ.Π.Δ. εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων και μερίμνησε για τη συμμετοχή υπαλλήλων του Α.Σ.Ε.Π. σε επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με θέματα Γ.Κ.Π.Δ.

3. Απήχηση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης επικοινωνίας: dpo@asep.gr

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 7 του Γ.Κ.Π.Δ., ο εκάστοτε υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία έχει την υποχρέωση δημοσιοποίησης των στοιχείων επικοινωνίας του Υ.Π.Δ. Κατόπιν τούτου, από τις πρώτες ημέρες εφαρμογής του Γ.Κ.Π.Δ., το Α.Σ.Ε.Π. ανάρτησε στην ιστοσελίδα του τα στοιχεία επικοινωνίας του ορισθέντος Υ.Π.Δ. με την αντίστοιχη ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας dpo@asep.gr.

Στο παρακάτω γράφημα αποτυπώνεται η χρονική εξέλιξη των εισερχόμενων ηλεκτρονικών μηνυμάτων, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων ήταν από πολίτες-υποψηφίους.

Μια πρώτη δε θεώρηση του παρατεθέντος διαγράμματος μας οδηγεί σε ένα εν πολλοίς αναμενόμενο εξαγόμενο συμπέρασμα, ότι δηλαδή προϊόντος του χρόνου και της γενικότερης

στην κοινωνία αναπτυχθείσας συζήτησης για θέματα Γ.Κ.Π.Δ., το ενδιαφέρον του κοινού για την προστασία προσωπικών δεδομένων έβαινε διαρκώς αυξανόμενο, όπως και μακροσκοπικά αποτυπώθηκε στο γράφημα.

Αν όμως εξετάσουμε πιο προσεκτικά το διάγραμμα και το αναλύσουμε ως προς την παράμετρο της σχετικότητας-συνάφειας των εισερχόμενων μηνυμάτων με το καθ' ύλην αντικείμενο του Υ.Π.Δ. θα διαπιστώσουμε τα εξής: Από τα συνολικά 430 εισερχόμενα μηνύματα από τον μήνα Μάιο 2018 έως τον μήνα Σεπτέμβριο 2019, μόνο τα έξι (6) από αυτά, ήτοι ποσοστό **1,40%**, ήταν σχετικά με θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και έχρηζαν περαιτέρω ενέργειας ή απάντησης από την ομάδα του Υ.Π.Δ. Τα υπόλοιπα 424 εισερχόμενα μηνύματα (ήτοι ποσοστό **98,60%**) ήταν άσχετα με το αντικείμενο του Υ.Π.Δ. και, ακολούθως, προωθήθηκαν στον αρμόδιο-κατάλληλο αποδέκτη του Α.Σ.Ε.Π. για τον προσήκοντα χειρισμό. Η ανωτέρω διαπίστωση αποτελεί μία ισχυρή ένδειξη επιβεβαίωσης της μνημονευθείσας στην εισαγωγή διαπίστωσης, ότι δηλαδή υφίσταται μια τεράστια παρανόηση στο ευρύ κοινό, είτε λόγω άγνοιας είτε λόγω ημιμάθειας, για την πραγματική αποστολή και τον ακριβή ρόλο του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων.

4. Ζητήματα απόκρυψης προσωπικών στοιχείων υποψηφίων

Ένα ζήτημα ουσιαστικής προστασίας προσωπικών δεδομένων, το οποίο απασχόλησε και, εν μέρει, απασχολεί ακόμη το Α.Σ.Ε.Π., είναι αυτό της απόκρυψης των προσωπικών στοιχείων υποψηφίων κατά τη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων.

Το Α.Σ.Ε.Π., ως γνωστόν, είναι η συνταγματικά κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή που έχει ως αντικείμενό της προεχόντως τις επιλογές προσωπικού. Οι επιλογές αυτές υλοποιούνται με τη διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών στο πλαίσιο των οποίων καταρτίζονται πίνακες κατάταξης και διοριστέων, στους οποίους περιλαμβάνονται τα ονόματα των συμμετεχόντων στις εν λόγω διαδικασίες με τις αντίστοιχες βαθμολογίες τους.

Κατά το παρελθόν έχουν υποβληθεί στο Α.Σ.Ε.Π. αιτήματα υποψηφίων περί απόκρυψης των προσωπικών τους στοιχείων κατά τη φάση δημοσιοποίησης των ως άνω πινάκων κατάταξης και διοριστέων, επικαλούμενοι διάφορους επαγγελματικούς ή προσωπικούς λόγους.

Κρίνεται σκόπιμο προτού παρουσιασθεί ο τρόπος αντιμετώπισης από το Α.Σ.Ε.Π. των παραπάνω αιτημάτων να αναλυθούν αρχικά οι 4 συνιστώσες με βάση τις οποίες δύναται να οικοδομηθεί ο σχετικός προβληματισμός και η μετέπειτα αιτιολόγηση της αντιμετώπισης:

1^η Συνιστώσα - Κατηγορίες Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Στην παρ. 1 του άρθρου 9 του Γ.Κ.Π.Δ.⁵ ορίζονται οι ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (πρόκειται για δεδομένα που αφορούν την υγεία, τα πολιτικά φρονήματα, αποκαλύπτουν φυλετική ή εθνοτική καταγωγή ή θρησκευτικό προσανατολισμό κ.λπ.). Εξ' αντιδιαστολής, απλά θεωρούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δεν χαρακτηρίζονται ως ειδικής κατηγορίας. Με τον τρόπο αυτό ο Γ.Κ.Π.Δ. διακρίνει ουσιαστικά δύο (2) κατηγορίες δεδομένων, ήτοι τα απλά δεδομένα και τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων.

⁵ Στην παρ. 1 του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ ορίζεται ότι: «1. Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό».

Περαιτέρω, στην παρ. 2 του ως άνω άρθρου 9 του Γ.Κ.Π.Δ.⁶ προβλέπεται η απαγόρευση επεξεργασίας των ειδικών κατηγοριών δεδομένων. Η απαγόρευση όμως αυτή δεν είναι απόλυτη καθότι ο κανονισμός προβλέπει δέκα (10) περιπτώσεις εξαιρέσεων κατά τις οποίες επιτρέπεται η επεξεργασία. Μία από αυτές, η οποία είναι χρήσιμη στην παρούσα ανάλυση, είναι η περίπτωση 2ζ, κατά την οποία η επεξεργασία επιτρέπεται όταν είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος.

2^η Συνιστώσα - Δημοσίευση Αποτελεσμάτων Διαγωνισμών Α.Σ.Ε.Π.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία⁷, οι πίνακες με τα αποτελέσματα των διαγωνιστικών διαδικασιών του Α.Σ.Ε.Π. δημοσιεύονται, αναλόγως της κατά περίπτωση φάσης της διαδικασίας (προσωρινά – οριστικά αποτελέσματα):

1. Στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ)
2. Στο πρόγραμμα «Διαύγεια»⁸
3. Στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π. (www.asep.gr)

Ωστόσο, η νομοθεσία που αφορά τις δημοσιεύσεις στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» διαφοροποιείται από τη νομοθεσία που αφορά στην ανάρτηση των αποτελεσμάτων στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π. Ειδικότερα, στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π. αναρτώνται τόσο οι πίνακες κατάταξης (προσωρινά αποτελέσματα) όσο και οι πίνακες διοριστέων (οριστικά αποτελέσματα), ενώ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» δημοσιεύονται μόνο οι πίνακες διοριστέων (οριστικά αποτελέσματα), και τούτο διότι σκοπός της δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» είναι η παροχή πληροφόρησης, τόσο στους ίδιους τους υποψήφιους όσο και στους φορείς διορισμού, των προσώπων που διορίζονται και όχι οι ειδικότερες προϋποθέσεις/ιδιότητες διορισμού τους. Συνεπώς, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» περιλαμβάνονται μόνο τα στοιχεία ταυτοποίησης εκάστου υποψηφίου με απάλειψη των στοιχείων εκείνων που μπορεί να παρέχουν πληροφόρηση για ειδικές κατηγορίες δεδομένων συγκεκριμένων υποψηφίων, δεδομένου άλλωστε ότι καμία διάταξη νόμου δεν επιτάσσει το αντίθετο, ήτοι τη συμπερίληψη σε αυτούς τέτοιων δεδομένων. Η κατά τα ανωτέρω δηλαδή δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» έχει κυρίως διαπιστωτικό χαρακτήρα.

Αντιθέτως, σύμφωνα με τη νομοθεσία που αφορά στην ανάρτηση αποτελεσμάτων στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π., επιβάλλεται *«η παράθεση στον οικείο πίνακα προτεραιότητας των στοιχείων και κριτηρίων, με βάση τα οποία καθορίστηκε η σειρά προτεραιότητας κάθε υποψηφίου»* (βλ. παρ. 9 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, Α' 28, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του

⁶ Στην παρ. 2 του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ ορίζεται ότι: «2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) ... β) ... ζ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων, η) ...».

⁷ Στην παρ. 10 του άρθρου 12 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, ορίζεται ότι: ««10. ... Τα αποτελέσματα των διαγωνισμών καταχωρίζονται στο δικτυακό τόπο του Α.Σ.Ε.Π.... Οι οριστικοί πίνακες διοριστέων ή προσληπτέων, ... αποστέλλονται από το ΑΣΕΠ για δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως [Τεύχος Τρίτο (Γ').]» Περαιτέρω, στην παρ. 11 ορίζονται τα εξής: «11. Οι πίνακες επιτυχίας ισχύουν μόνο για την πλήρωση των θέσεων που προκηρύχθηκαν. ... Οι πίνακες διοριστέων δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τεύχος Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.) και ισχύουν για τρία έτη.».

⁸ Στην παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3861/2010 ορίζεται ότι: «. Στο διαδίκτυο αναρτώνται: ... 13) πίνακες επιτυχόντων, διοριστέων και επιλαχόντων των προκηρύξεων επιλογής προσωπικού, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευσή τους προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, ...», ενώ περαιτέρω στο άρ. 5 εδ. β' του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «Δεν αναρτώνται πράξεις, στις οποίες περιλαμβάνονται ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτά ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.».

άρθρου 13 του ν. 3801/2009, Α' 163), χωρίς να γίνεται από τον νομοθέτη κάποια ειδική μνεία για εξαίρεση από την ανάρτηση των ειδικών κατηγοριών δεδομένων, καθώς είναι προφανές ότι η ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π. δεν εξυπηρετεί μόνο τον σκοπό ενημέρωσης των συνυποψηφίων της συγκεκριμένης προκήρυξης αλλά κυρίως τον σκοπό της ύπαρξης διαφάνειας στις προσλήψεις και κατά συνέπεια το δημόσιο συμφέρον.

3^η Συνιστώσα - Κατηγορίες Δεδομένων που επεξεργάζεται το Α.Σ.Ε.Π.

Στους προαναφερθέντες πίνακες (διοριστέων και κατάταξης) δύναται να περιλαμβάνονται, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την προπαρατεθείσα έννοια του άρθρου 9 του Γ.Κ.Π.Δ.

Πιο συγκεκριμένα, το Α.Σ.Ε.Π. προβαίνει στη σύνταξη ξεχωριστών πινάκων κατάταξης για τις εξής κατηγορίες υποψηφίων:

- άτομα με αναπηρία άνω του 50%,
- άτομα που έχουν τέκνο, αδελφό ή σύζυγο ή είναι τέκνα ατόμων με αναπηρία άνω του 67%,
- παλιννοστούντες Πόντιοι ομογενείς και ομογενείς του ν. 2790/2000,
- Έλληνες υπήκοοι που προέρχονται από τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης.

Συνεπώς, το Α.Σ.Ε.Π. προβαίνει στη διαχείριση δύο ειδών πινάκων με αποτελέσματα, ήτοι: α) τους Γενικούς Πίνακες, και β) τους Πίνακες Ειδικών Κατηγοριών.

4^η Συνιστώσα - Νομιμότητα Επεξεργασίας

Στο άρθρο 6 παρ. 1 του Γ.Κ.Π.Δ. ορίζονται οι προϋποθέσεις που απαιτείται να συντρέχουν για να είναι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύννομη. Η συνηθέστερη προϋπόθεση, η οποία απαντάται πολύ συχνά στον καθημερινό βίο, είναι η περίπτωση της παροχής συναίνεσης του υποκειμένου των δεδομένων στην επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων.

Χρήσιμες δε στην παρούσα ανάλυση είναι, μεταξύ των περιπτώσεων κατά τις οποίες η επεξεργασία είναι **σύννομη**, οι εξής:

- όταν είναι απαραίτητη για συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 6 παρ. 1γ).
- όταν είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας (άρθρο 6 παρ. 1ε).

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω συνιστωσών δύναται να προκύψει μία περιβάλλουσα δυνατών περιπτώσεων δημοσίευσης αποτελεσμάτων. Για λόγους πληρότητας θα εξετασθούν οι δύο ακραίες περιπτώσεις, ήτοι η απλούστερη και η συνθετότερη.

Ειδικότερα, στη μεν απλούστερη περίπτωση έχουμε τη δημοσίευση ενός Πίνακα Διοριστέων Γενικών Θέσεων, ο οποίος περιλαμβάνει μόνο τα στοιχεία ταυτοποίησης εκάστου υποψηφίου, σε συνδυασμό με τον φορέα διορισμού. Στην περίπτωση αυτή, ο εξυπηρετούμενος σκοπός είναι η παροχή πληροφόρησης τόσο στον ίδιο τον υποψήφιο όσο και στον φορέα διορισμού.

Στη δε συνθετότερη περίπτωση έχουμε τη δημοσίευση ενός Πίνακα Κατάταξης για Θέσεις Ειδικών Κατηγοριών, ο οποίος περιλαμβάνει, εκτός των στοιχείων ταυτοποίησης εκάστου

υποψηφίου, και όλα τα κριτήρια/ιδιότητες με βάση τα οποία καθορίστηκε η σειρά προτεραιότητας κάθε υποψηφίου συμπεριλαμβανομένης, στην επικεφαλίδα του πίνακα, της αναγραφής της αναλυτικής περιγραφής της εκάστοτε ειδικής κατηγορίας υποψηφίων (π.χ. ειδική κατηγορία ατόμων με ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω). Στην περίπτωση αυτή, ο εξυπηρετούμενος σκοπός είναι τόσο η παροχή ενημέρωσης όλων των συνυποψηφίων της συγκεκριμένης προκήρυξης όσο και η εξασφάλιση διαφάνειας κατά τη διαδικασία των προσλήψεων.

Με βάση τα ανωτέρω, το Α.Σ.Ε.Π. αντιμετώπισε, υπό το φως του νέου Γ.Κ.Π.Δ., τα προαναφερθέντα αιτήματα των υποψηφίων για απόκρυψη των προσωπικών τους στοιχείων ως εξής.

Α. Περίπτωση απλών δεδομένων – Γενικοί Πίνακες

Απαντώντας σε αυτήν την κατηγορία αιτημάτων, το Α.Σ.Ε.Π. ενημέρωσε ότι κατ' εφαρμογή των ειδικών διατάξεων που αφορούν στη λειτουργία του και τις αρμοδιότητές του οφείλει να προβαίνει σε ανάρτηση αποτελεσμάτων των διαγωνιστικών του διαδικασιών στην ιστοσελίδα του.

Ειδικότερα, στη διαδικασία πλήρωσης θέσεων με σειρά προτεραιότητας, στην παρ. 9 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 3801/2009, προβλέπονται τα εξής: «9. Οι πίνακες προτεραιότητας των υποψηφίων του παρόντος άρθρου καταχωρίζονται στο δικτυακό τόπο του Α.Σ.Ε.Π.». Σύμφωνα με τη ρητή αυτή επιταγή του νόμου για καταχώριση των πινάκων στον δικτυακό τόπο του Α.Σ.Ε.Π. και προκειμένου να διασφαλιστούν οι αρχές της ίσης ευκαιρίας συμμετοχής, της αντικειμενικότητας, της αξιοκρατίας, της δημοσιότητας και της διαφάνειας, το Α.Σ.Ε.Π. προβαίνει στην ανάρτηση των πινάκων αυτών με καταγραφή όλων των στοιχείων επί τη βάση των οποίων αξιολογήθηκαν οι υποψήφιοι καθώς και των προσωπικών στοιχείων με τα οποία αυτοί μπορούν να ταυτοποιηθούν (ονοματεπώνυμο, ΑΔΤ κ.λπ.). Πιο συγκεκριμένα, με τον ως άνω τρόπο δημοσιοποίησης των στοιχείων αυτών, εξασφαλίζεται ότι όλοι οι συμμετέχοντες στη συγκεκριμένη προκήρυξη, ως έχοντες έννομο συμφέρον να ασκήσουν ένσταση κατά των πινάκων, αλλά και οποιοσδήποτε τρίτος, μπορούν να ελέγξουν την ορθότητα των καταχωρισμένων στοιχείων επί τη βάση των οποίων οι υποψήφιοι αξιολογήθηκαν και κατατάχθηκαν. Έτσι, πέραν του ότι διασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων των εχόντων έννομο συμφέρον συνυποψηφίων, εξυπηρετείται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο και το δημόσιο συμφέρον που επιτάσσει απόλυτη διαφάνεια κατά τη διενέργεια των προσλήψεων.

Συνεπώς, η ως άνω περιγραφόμενη πράξη επεξεργασίας, δεδομένου ότι περιορίζεται στους πίνακες διοριστέων και κατάταξης⁹, είναι σύνομη καθόσον είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στο Α.Σ.Ε.Π. (βλ. άρθρο 6 παρ. 1 περ. ε του Γ.Κ.Π.Δ.).

Β. Περίπτωση ειδικών κατηγοριών δεδομένων – Πίνακες Ειδικών Κατηγοριών

Η αιτιολογική βάση αντιμετώπισης της περίπτωσης επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι διαφορετική. Ο λόγος είναι ότι, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 1 και 3β) του Γ.Κ.Π.Δ., η ανάρτηση στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π., καθώς και η δημοσίευση των ως άνω πινάκων στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστά πράξη επεξεργασίας με την οποία επέρχεται διάδοση των ειδικών κατηγοριών δεδομένων σε μεγάλη

⁹ Βλ. 62/2004 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

κλίμακα και ως εκ τούτου, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων.

Στις περιπτώσεις αυτές, ο Γ.Κ.Π.Δ.¹⁰ ρητά προβλέπει τη χρήση ενός καινοτόμου¹¹ εργαλείου, τη σύνταξη εκτίμησης αντικτύπου. Συμμορφούμενο λοιπόν, εν προκειμένω, με τις απαιτήσεις του Γ.Κ.Π.Δ., το Α.Σ.Ε.Π. προέβη στη σύνταξη εκτίμησης αντικτύπου, η οποία υπεβλήθη στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για την προβλεπόμενη στο άρθρο 36 του Γ.Κ.Π.Δ. διαβούλευση.

Συνοπτικά, το Α.Σ.Ε.Π. στην ως άνω εκτίμηση αντικτύπου υποστήριξε ότι στην προκειμένη περίπτωση της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων μίας ειδικής κατηγορίας υποψηφίων συντρέχει η περίπτωση αντιτιθέμενων εννόμων αγαθών. Πιο συγκεκριμένα υφίσταται σύγκρουση μεταξύ διαφάνειας της κρατικής δράσης, αφενός, και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αφετέρου.

Η επίλυση της ανωτέρω σύγκρουσης, όπως αποτυπώνεται στη νομική θεωρία, γίνεται, κατά περίπτωση, μέσω διενέργειας στάθμισης και εύρεσης πρόσφορων κριτηρίων για την αξιολόγηση των αντιτιθέμενων εννόμων αγαθών. Στην επίμαχη περίπτωση, από τη μία πλευρά υφίσταται η, όχι όμως απόλυτη, απαγόρευση, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Γ.Κ.Π.Δ., της επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων και από την άλλη πλευρά υφίσταται το δημόσιο συμφέρον που επιτάσσει απόλυτη διαφάνεια κατά τη διενέργεια των προσλήψεων.

Για τους λόγους αυτούς, το Α.Σ.Ε.Π. θεωρεί ότι οι πίνακες κατάταξης ειδικών κατηγοριών πρέπει να αναρτώνται, ως έχουν, κατά τον ίδιο τρόπο που αναρτώνται και οι γενικοί πίνακες, ήτοι με αναγραφή στην επικεφαλίδα του σχετικού πίνακα του είδους της κατηγορίας που αφορά ο κάθε πίνακας (π.χ. πίνακας κατάταξης παλιννοστούντων πόντιων ομογενών) και καταγραφή όλων των στοιχείων επί τη βάση των οποίων αξιολογήθηκαν οι συγκεκριμένοι υποψήφιοι καθώς και των προσωπικών στοιχείων με τα οποία αυτοί μπορούν να ταυτοποιηθούν (ονοματεπώνυμο, ΑΔΤ κ.λπ.). Αντίστοιχα, οι πίνακες διοριστέων πρέπει να αναρτώνται με συμπερίληψη σε αυτούς των στοιχείων εκείνων που μπορεί να παρέχουν πληροφόρηση για ειδικές κατηγορίες δεδομένων συγκεκριμένων υποψηφίων.

Η αιτιολόγηση της ως άνω θέσης είναι ότι οι ανωτέρω περιγραφόμενες πράξεις επεξεργασίας είναι απαραίτητες για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στο Α.Σ.Ε.Π. (βλ. άρθρο 6 παρ. 1 περ. ε του Γ.Κ.Π.Δ.). Ειδικότερα, όσον αφορά την ανάρτηση - δημοσιοποίηση των πινάκων που περιέχουν ειδικές κατηγορίες δεδομένων, η επεξεργασία αυτή είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος (βλ. άρθρο 9 παρ. 2 περ. ζ του Γ.Κ.Π.Δ.).

Πιο συγκεκριμένα, κατά τον ως άνω τρόπο δημοσιοποίησης των στοιχείων αυτών, εξασφαλίζεται ότι όλοι οι συμμετέχοντες στη συγκεκριμένη προκήρυξη (είτε ανήκουν σε ειδική κατηγορία είτε όχι), ως έχοντες έννομο συμφέρον να ασκήσουν ένσταση κατά των πινάκων, αλλά και οποιοσδήποτε τρίτος, μπορούν να ελέγξουν εάν ο υποψήφιος που επικαλείται συγκεκριμένη ιδιότητα (αναπηρία, θρήσκευμα κ.λπ.) για την κατάταξή του στην ειδική κατηγορία, έχει πράγματι την ιδιότητα αυτή, βάσει της οποίας ενδεχομένως διορίζεται. Έτσι, πέραν του ότι διασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων των εχόντων έννομο συμφέρον συνυποψηφίων, εξυπηρετείται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο και το δημόσιο συμφέρον που επιτάσσει απόλυτη διαφάνεια κατά τη διενέργεια των προσλήψεων.

¹⁰ Βλ. άρθρο 35 παρ. 1 και 3β) του ΓΚΠΔ

¹¹ Βέβαια, για όσους είναι εξοικειωμένοι με τη νομοθεσία των δημοσίων έργων, το εργαλείο αυτό δεν είναι και τόσο καινοτόμο όσο εμφανίζεται στη σχετική βιβλιογραφία διότι ουσιαστικά πρόκειται για εργαλείο αντίστοιχο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Αναμφίβολα, το Α.Σ.Ε.Π., ως ο εκ του Συντάγματος¹² εγγυητής της διαφάνειας κατά τη διαδικασία των προσλήψεων, θα μπορούσε εύκολα να κατηγορηθεί ότι εισήλθε προκατειλημμένο στον στίβο της ανωτέρω αντιπαράθεσης, έχοντας κάνει την προερμηνευτική του επιλογή. Εν τέλει όμως, το θέμα είναι ανοικτό και, προφανώς, τίθεται και στην κρίση του αναγνώστη.

¹² Βλ. άρθρο 103 παρ. 7 Συντάγματος.